

Omraade er gjort saa meget, at Danmark vel nok kan sige, at det er det Land, som staar i Spidsen paa dette Omraade, ja, hvor man maaske er kommet saa langt ud, at det var heldigt, om man kunde holde lidt igen, har dette System ikke vundet synderlig stor Udbredelse. Der er nogle faa Virksomheder, der har forsøgt at udforme Tanken; de mest kendte af disse er vel Holbæk Amtstidende, Sæbefirmaet Schou og endelig Firmaet Fog & Mørup, som vel nok er det Firma, der er gaaet i Spidsen, og hvis Indehavere, særlig Fabrikant Mørup, har gjort et stort Arbejde for at udbrede sine Ideer herhjemme i Danmark.

Man vil ved dette System, som det allerede er fremført, interessere Arbejderne og Funktionærene ved at give dem Del i Virksomhedernes Overskud, skabe en større Solidaritet mellem Arbejdsgivere og Arbejdstagere, skabe større Sparsommelighed og Forsigtighed ved Materialernes Benyttelse, forøge Produktionens Kvantitet og Kvalitet, idet Arbejdstagernes Interesser bliver større, fordi de har Udsigt til Overskud, de vil føle sig som Ejere af Virksomheden, vil have større Interesse for den og forøge deres Arbejdes Intensitet. Den voksende Interesse skulde saa efterhaanden overflødiggøre Organisationerne, eller i alt Fald i høj Grad svække disses Indflydelse, og paa dette sidste Punkt kommer man naturligvis, som vi ogsaa hørte i Dag, i Strid med Arbejdernes Interesser. Derfor har Arbejderne heller aldrig vist dette Spørgsmaal Velvillie eller modtaget det med særlig Varme.

Fra Arbejdsgivernes Side har betydende Mænd indenfor Arbejdsgiverne udtalt sig for Tanken. Som allerede nævnt af det ærede Medlem Hr. Fuglsang udtalte Alexander Foss paa det store Industrimøde i 1919 sin varme Sympati for Tanken, idet han dog fremhævede de Vanskeligheder, der gælder for de forskellige Former af Udbyttedelingsystemet, saaledes f. Eks. dèr, hvor der ydes Tantième; naar Virksomheden giver Overskud, gaar det let nok; Vanskelighederne melder sig først, naar der bliver Underskud; Arbejderne kan ikke tage de Svingninger, der som Regel viser sig ved en Virksomhed. Men selv om der altsaa er saadanne enkelte Arbejdsgivere, som har vist Spørgsmaalet Interesse, tror jeg nok, man tør sige, at Arbejdsgiverne i Almindelighed ikke ser med stor Velvillie paa dette Systems Udvikling.

En af de Ting, Arbejdsgiverne stærkt fremhæver, er det, som allerede er anført af den højtærede Indenrigsminister, at Systemets Indførelse meget let vil medføre — og

vi har jo ogsaa hørt det i Dag af det ærede Medlem Hr. Harald Jensen —, at Arbejderne kræver større Indseende med Bedriftens Ledelse og større Medarbejderskab, end Arbejdsgiverne mener det formaalstjenligt og heldigt. Man indvender ogsaa fra Arbejdsgiverside, at ved en stærk Udbyttedeling til Arbejdstagerne vil Kapitalen flygte; ikke alene den indenlandske Kapital, men ogsaa den udenlandske vil holde sig borte. En almindelig Gennemførelse af Systemet vil forøge Forskellen mellem den mere og den mindre indtægts-givende Bedrift, idet de bedste Bedrifter vil tage de bedste Arbejdere. Men først og fremmest vil Ordningen, som sagt, medføre Krav fra Arbejderne om større Kontrol, f. Eks. ved Bedriftsraad. I den norske Arbejdskommission stillede Arbejdernes Repræsentanter sig paa det Standpunkt, at Betingelsen for, at de kunde tiltræde Udbyttedelingsystemet, var, at Virksomhederne samtidig blev socialiseret, og de samme Toner hørte vi klinge i det ærede Medlem Hr. Harald Jensens Udtalelser i Dag.

Det ærede Medlem udtalte sig, som andre Arbejderrepræsentanter har udtalt sig for, ogsaa i den store Arbejdskommission, at Arbejderne i Princippet intet havde at indvende mod Systemet. Det formede han i nogle faa og enkle Sætninger, men hans øvrige ikke korte Tale beskæftigede sig med den Skepsis og alle de Indvendinger, Arbejderne i Virkeligheden nærer. Det ærede Medlem fremførte til sidst det, man ogsaa kender fra Udlandet, at man ønsker, hvis man overhovedet skal beskæftige sig med Systemet, at Udbyttet ikke gives til den enkelte Arbejder, men kollektivt paa lignende Maade, som Tanken er udformet i den franske Lov af 1917, der bestemmer, at hvor der indføres Udbyttedelingsystem, skal Udbyttet ikke komme den enkelte Arbejder til gode, men et kooperativt Selskab af Arbejdere i Virksomheden; og det ærede Medlem føjede til, at det ogsaa kunde gives til Arbejdere, som stod helt udenfor Virksomheden.

Med disse Krav fra Arbejderside kan man være temmelig vis paa, at Kravet ikke vil blive mødt med Velvillie fra Arbejdsgiverside. Det ærede Medlems Betragtninger mandede i Virkeligheden ud i det samme som Repræsentanternes i den norske Arbejderkommission. Det, man ønsker, er en Socialisering af Bedrifterne.

Af disse Grunde kan man ikke regne med Velvillie hverken fra Arbejdernes eller Arbejdsgivernes Side, selv om man med nok saa smukke Vendinger bedyrer det modsatte, og man maa regne med den Kendsgerning.